

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

OTUZUNCU SÛRE-İ CELÎLE
er-RÛM SÛREİ CELÎLESİ
Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.
60 âyet-i kerîmedir.

Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Elif! Lâm! Mim!

2- (Ehl-i Kitap olan) Rumlar(, kitapsız Farmlar tarafından) mağlup edildi!

3- (Rum diyarına göre) o (Mekke) toprağ(ın)a en yakın yerde! Ama onlar mağlubiyetlerinin ardından yakında (Farmlara) galip geleceklerdir!

4- (Üçle on arası) birkaç sene içerisinde! Bun(ların galip olmaların)dan önce de, bundan sonra da tüm işler(, bütün kararlar ve yetkiler) ancak Allâh'a aittir! İşte o (Rumların Farmları yeneceği) gün müminler sevinecektir.

5- Allâh'ın (kitapsızlara karşı Ehl-i kitaba) yardımıyla! O, dilediğine yardım eder(ek onu düşmanına galip kılar).

(İstediğine yardım etme gücüne sahip olan) **Azîz de**, (âhîret rahmetini hak etmeyenleri, dilediğinde dünyadaki rahmetine mazhar kılacak) **Rahîm de ancak O'dur.**

Ehl-i Kitap olan Bizanslılarla, ateşperest Farmlar arasında yaşanan savaşlarda, müşrikler, kendileri gibi kitapsız olan Mecûsîlerin galip gelmesini, Müslümanlar ise Ehl-i Kitap olan Rumların yenmesini temenni ediyorlardı. Şam arazisinin Arap ve Acem toprağına en yakın bölgesi olan Busrâ yöresindeki karşılaşmalarında Rumlar yenilince, müşrikler; "Bizim gibi kitapsızlar, sizin gibi kitap ehlini yendiği gibi, biz de sizi yeneceğiz!" diyerek sevinçlerini açığa vurunca Müslümanlar üzüldüler. Bunun üzerine Allâh-u Te'âlâ bu âyetleri indirerek, mağlup olan Ehl-i Kitabın on seneye kalmadan galip olacağını haber verdi. O zaman iç ve dış savaşlarla çok zor duruma düşmüş ve hazinesi tamamen boşalmış olan Bizansın bir daha toparlanıp savaş kazanması hiç düşünülecek bir şey değilken, bu gaybî haberin yedinci senesi bu mucize gerçekleşerek Rumlar Farmları yenilgiye uğrattı.

6- (Rumların gâlip geleceği ve müminlerin sevineceğiyle alâkalı haber) Allâh'ın vaadi olarak (yerini bulacaktır)! Allâh sözünü bozmaz velâkin insanların pek çoğu (O'na yakışan ve yakışmayan sıfatlardan haberdâr olmadıkları için bu gerçeği) bilmezler.

Tefsirlerde rivayet edildiğine göre; bu vaadi duyan Ebû Bekr-i Sıddîk (Radyallâhu anh) Mekke kâfirlerine: "Kardeşlerinizin galibiyetiyle sevindiniz ama, çok sevinmeyin! Zira Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bildirdiğine göre yakında Rumlar Fars toplumunu

yenecektir!" dedi. Bunun üzerine müşriklerden Übeyy ibni Halef kalkarak: "Yalan söyledin! O zaman bir süre tayin et, seninle on devesine iddiaya girelim!" deyince, Hazret-i Sıddîk üç sene şartı koyarak bunu kabul etti. Sonra Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e durumu haber verince, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): "Âyeti kerîmede geçen (Bid') kelimesi, üçle on arasında kullanılabileceği için sen süreyi de deveyi de artır!" buyurdu. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın geldiğini gören Übeyy onun pişman olduğunu sandıysa da, o: "Süreyi dokuz seneye, deveyi de yüze çıkaralım!" dedi. Böylece anlaşılar. Ebû Bekir (Radiyallâhu anh) hicret ederken Übeyy ondan kefil istedi, o da oğlu Abdullah'ı kefil gösterdi. Sonra Bedir savaşına tesadüf eden günlerde Rumların Farsları yenmesiyle bu mucize gerçekleşti. Uhud'da Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in eliyle aldığı yara neticesinde Übeyy geberince, Ebû Bekr-i Sıddîk (Radiyallâhu anh) onun vârislerinden yüz deveyi tahsil edip Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in emriyle fakirlere verdi.

7- Onlar o en alçak hayattan (sadece, ekip biçme ve kazanıp harcama usulleri gibi), **görünen bir şeyi bilirler.** (En çok bilinmesi gereken) **âhiretten gafil** (ve habersiz) **olanlar ise onlardır, ancak onlar!**

8- Onlar (sadece dünya yaşantısının görünen tarafı hakkında kafa yorarken,) **kendi içlerinde inceden inceye hiç düşünmediler mi ki, Allâh gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri** (boşu boşuna değil de,) **ancak** (yaratılmalarını gerektiren bir) **hak** (ve mükelleflere imtihan yurdu olma gibi yüce bir hikmet) **ile, bir de** (süresiz olmayıp, devamı için) **adı konmuş bir süreyle yaratmıştır! Gerçekten de insanların birçoğu**(, ölümlerinin ardından diriltilip mahşere çıkartılmayı ve bu suretle) **Rablerine kavuşmayı elbette inkâr edicidirler.**

9- Onlar yer(yüzün)de hiç gezmediler mi ki, kendilerinden önce (helâke maruz kalmış) **bulunan o** (Âd ve Semûd toplumları gibi inkarcı) **kimselerin** (feci) **akıbetinin nice olduğuna baksaydılar? Onlar güç bakımından bunlardan daha kuvvetliydimler.**

Böylece (su bulmak, madenler çıkartmak ve ekip biçmek için) **toprağı alt üst etmiştiler ve onlar onu, bunların onu imar ettiğinden daha fazlaca mamur etmiştiler. Rasûlleri de onlara pek açık mucizeler getirmişti. Fakat** (onlar elçileri yalanlayınca ilâhî azaba çarptırıldılar. Ama böyle yaparak) **Allâh onlara asla zulmeder olmadı, lâkin onlar** (gördükleri bunca açık delil karşısında bile bile inkârı sürdürerek, kendilerini İlâhî gazaba müstehak etmekle) **sadece kendilerine zulmeder oldular.**

10- Sonra kötü işler yapmış olan o kimselerin akıbeti, Allâh'ın âyetlerini yalanladıktan ve onlarla alay etmekte bulunmuş oldukları için o en kötü azap (olan cehennem) **olmuştur.**

11- Allâh halkı ilk başta (yoktan) **yaratır,** (öldürdükten) **sonra da onları** (dirilterek sonsuz hayata) **geri döndürür. Sonunda ise ancak O'na döndürüleceksiniz.**

12- O (kıyamet kopma) **ân(ı) meydana geleceği gün,** **o** (şirk gibi en büyük suçu işlemiş) **mücrimler bütün hayırlardan tamamen ümit kesecektir / delilleri tükenip sessiz kalacaktır / rezil(-ü rüsvay) olacaktır /.**

13- Onlar için ortaklarından şefaatçiler de bulunmayacaktır. Üstelik onlar (putlarının bir işe yaramadığını anlayınca) **ortaklarını inkâr eden kimseler olmuşlardır. / Hâlbuki onlar** (dünyadayken) **ortakları sebebiyle** (Allâh-u Te'âlâ'yı inkâr eden) **kâfirler olmuşlardı. /**

14- O (kıyamet kopma) **ân(ı) meydana geleceği gün, işte o gün** (müminlerle kâfirler

birbirlerinden) **iyice ayrılacaklardır.**

15- İşte o kimseler ki (iman şartlarına şüphesiz bir şekilde) **inanmışlardır ve** (namaz, oruç, hac, zekât gibi) **salih amellerde bulunmuşlardır; artık onlar** (ırmaklarla dolu yemyeşil ve) **pek değerli bir** (cennet) **bahçe(sin)de her an** (farklı lezzetlerle, nâmeler dinleyerek) **sevindirileceklerdir / ikrâm edileceklerdir / taçlandırılacaklardır / süslendirileceklerdir /**

16- Ama o kimseler ki kâfir olmuşlardır ve âyetlerimizi de, âhiret buluşmasını da yalanlamışlardır; işte sana! Onlar, o azap içerisinde (daimî ikamet etmek üzere) **hazır kılınmışlardır.**

17- Akşamladığınız zaman (akşam-yatsı namazlarını eda ederek) **ve sabahladığınız vakit** (sabah namazını kılarak, o anlarda sürekli yenilenen gece ve gündüz nimetine şükür için) **tesbih** (ve tenzihte bulunun) **Allâh'a!**

İbni Abbâs (Radyallâhu anhümâ) gibi birçok müfessire göre; âyet-i celîlede geçen "Tesbih"; namaz kılınarak ifâ edilen tenzih ve hamd vazifelerine işaret etmektedir ki, buna göre mana: "Kudretinin eserlerinin iyice belirgin olduğu sabah ve akşam saatlerinde, Allâh-u Te'âlâ'nın noksan sıfatlardan uzaklığını ifade eden hamd-ü senalarla dolu namaza devam edin!" demek olur.

İbni Abbâs (Radyallâhu anhümâ)ya: "Beş vakit namazın bahsini Kur'ân'da bulabiliyor musun?" diye sorulduğunda: "Evet!" diyerek bu iki âyeti okumuş ve: "Bu âyetler hem beş vakit namazı, hem de vakitlerini açıkladı." buyurmuştur. İbni Abbâs (Radyallâhu anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh (Sallûllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur. "Her kim Rûm Sûresinin şu üç âyetini (17-19) sabahladığında okursa, o gün yapamayacağı bütün hayırların sevabına ulaşmış olur. Akşamladığında bu âyet-i celîleleri okuyan ise. o gece kaçırdıklarına kavuşmuş olur!" (Ebû Dâvûd, Edep: 110, No: 5076,2/740)

18- Göklerde ve yerde bütün hamdler sadece O'na mahsustur! (Gök ve yer ehlinden akıl ve idrâk sahibi her canlıya gereken, O'na hamd ve tesbihte bulunmaktır.) **Gündüzün sonunda da** (ikinci namazını), **öğlene ulaştığınız zaman da** (öğle namazını eda edin)!

19- O (Allâh-u Te'âlâ), (meni ve tane gibi kendi başına üremeyen) **ölü** (bir şey)**den**(, canlı ve bitki gibi üreyen) **diri** (bir şe)**yi çıkarmaktadır, diriden de ölüyü çıkarmaktadır, ölümünün ardından toprağı da O canlandırmaktadır! İşte sana! Siz de böylece** (kabirlerinizden) **çıkartılacaksınız.**

20- Sizi(n babanız Âdem'i, kuru kara ve kokmuş) **bir topraktan yaratmış olması O** (Allâh-u Sübhânehû)**nun** (varlığının, birliğinin, sonsuz kudret ve hikmetinin) **âyet** (ve delil)**lerindedir. Sonra birdenbire siz birçok insanlarsınız ki,** (ihtiyaçlarınızı görmek için yeryüzünde o yana bu yana) **yayılmaktasınız!**

21- Kendilerine meyl(edip ülfet) **edesiniz diye sizin için kendi nefisleriniz**(in cinsin)**den birtakım eşler yaratması ve aranızda tam bir sevgi** (neticesinde hâsıl olan birleşme) **ile büyük bir acıma** (vesilesi olan çocuk) **meydana getirmesi de O** (Allâh-u Sübhânehû)**nun âyet** (ve delil)**lerindedir.**

İşte sana! Gerçekten de bu (şekilde topraktan yarattığı kulları erkek ve dişi olarak sınıflara ayırmasında ve yedi kat yabancı insanlar arasına kaynaşma ve acıma hisleri koymasın)**nda,** (Allâh-u Te'âlâ'nın eşsiz fiillerindeki üstün hikmetleri) **iyiden iyiye düşünmekte olan bir toplum için elbette** (anlatılamayacak derecede) **çok büyük ve pek çok âyetler vardır.**

22- Gökleri ve yeri yaratması da, dillerinizin (, lehçelerinizin ve konuşma şekillerinizin) ve renklerinizin farklılığı da O (Allâh-u Sübhânehû)nun âyetlerindedir. İşte sana! Gerçekten de bun(ca farklı dilin konuşulmasında ve aynı maddeden aynı şartlarda yaratılan ikizlerde'bile rastlanabilen deri renklerinin farklılığın)da, (Allâh-u Te'âlâ'nın yüce sıfatlarını iyi bilen) âlimler için elbette (kühüne vâkıf olunamayacak) çok büyük ve pek çok âyetler vardır.

23- O (Allâh-u Sübhânehu)nun âyet (ve delil)lerinden bir kısmı da; gece ve gündüz (istirahat için) uyumanız ve (her iki vakitte de) fazlından (rızkınızı) arama(k için çalışma)nızdır.

İşte sana! Gerçekten de bunda, (Allâh-u Te'âlâ'nın âyetlerini anlayış kulağıyla) dinlemekte olan bir toplum için elbette (tarif edilemeyecek kadar) çok büyük ve pek çok âyetler vardır.

24- Yine O'nun âyetlerindedir ki; (yıldırım düşme tehlikesiyle) korkutmak ve (yağmur beklentisiyle) ümitlendirmek için size şimşegi göstermekte ve gökten bir su indirip, ölümünün ardından toprağı onunla diriltmektedir.

İşte sana! Gerçekten de bunda, (yaratıcının üstün kudret ve hikmetini anlamak için varlıkların oluşumlarının bağlı olduğu sebepleri araştırma hususunda) akıllarını kullanan bir kavim için elbette çok büyük ve pek çok âyetler vardır.

25- Göğün ve yerin O'nun(: "İkiniz de Benim kudretimle durun!") emriyle durması da O (Allâh-u Sübhânehû)nun (birliğinin) âyetlerindedir. (Kabirlerde kalma süreniz dolduktan) sonra sizi(: "Ey ölümler!) yerden (çıkın!" buyurarak) bir davetle çağırduğında(, ister istemez) siz birdenbire çıkacaksınız!

26- (Meleklerden ve ins-ü cinden) göklerde ve yerde bulunanlar(, yaratılma, mülkiyet ve yönetim bakımından) sadece O'na aittir. Hepsi de (ister istemez) ancak O'na boyun eğ(erek kendilerinden istenileni yerine getir)icidirler.

27- Ancak Odur O Zât ki; halkı ilk başta (yoktan) yaratmaktadır, (öldürdükten) sonra da onları (dirilterek, sonsuz hayata) geri döndürecektir. Zaten O'na göre (hiçbir şeyde zorluk ve kolaylık söz konusu değilse de, sizce bir şeyi yoktan yapmaktansa) bu (tekrar diriltme) daha kolaydır / pek kolaydır /. Göklerde de, yerde de (eşten, ortak ve evlâttan münez-zeh olmak, yoktan yaratmak, tekrar diriltmek, var etmek ve yok etmek gibi) o en üstün mükemmel sıfatlar yalnızca O'na mahsustur. (Yaratmak istediğı bir şeyi yoktan yaratmaktan ve tekrar diriltmekten âciz bırakılamayacak üstün bir güce sahip olan) Azîz de, (tüm işlerini hikmet üzere icra eden) Hakîm de ancak O'dur!

28- (Ey müşrikler!) O (Allâh-u Te'âlâ, ortağı olmadığına dâir) size kendi nefislerinizden bir misal açıklamıştır(, şöyle ki); sağ ellerinizin sahip bulunduğu (köle ve câriye gibi) şeylerden, size verdiğimiz rızıklar(ı harcama) hususunda size ait ortaklar var mıdır ki, siz on(ca mal)da (onlarla) eşit (ve ortak) olursunuz da, bu sebeple kendileriniz(e ortak olan hürler)den korkmanız gibi, onlardan da kor kassınız?

(Peki siz, insanlıkta müşterek olduğunuz kölelerinizin, malınıza ortak olmasına razı gelmezken, ya Bizim yarattığımız şeyleri nasıl Bize ortak koşabiliyorsunuz?!)

İşte sana! (Tüm önemli konuları, özellikle de tarafımızdan açıklanan misalleri anlama noktasında) akıllarını kullanan bir toplum için Biz âyetleri (rast-gele değil de,) ancak böylece (üstün bir açıklama üslubuyla ve) tafsilatlıca izah ediyoruz.

29- Doğrusu o (şirk koşarak) **zâlim olmuş kimseler** (bunca âyetlerden bir şey anlamayıp, yollarının yanlışlığı hakkında) **bilgiden yoksun olarak tamamen kendi** (eğri-büğrü) **arzularına uymuştur.**

Artık Allâh'ın(, kendisine verilen irâde ve kudreti yanlış yolda kullandığı için) **saptırmış olduğu kimseyi** (doğru yola) **kim hidâyet edebilir?**

Onlar(ın dalâletten kurtulmaları) **için yardımcılardan hiçbir kimse de yoktur!**

30- (Habîbim!) O halde sen (onların inanıp inanmamasından etkilenmeyerek, tüm bâtılları bırakıp hakka yönelen) **bir hanîf olarak yüzünü o** (İslâm) **din(in)e doğrult!** (Ey müminler! Siz de) **Allâh'ın o** (İslâm) **fitratına** (hep birlikte sıkıca sarılın) **ki, O, tüm insanları onun üzerine yaratmıştır.** (Nefsin kötü arzusuna uyularak ve şeytanın vesveseleri kabul edilerek) **Allâh'ın yaratışına** (karşı yapılacak) **hiçbir değiştirme** (doğru ve düzgün bir şey) **olamaz! / (Hiçbir kimse) Allâh'ın (fitratını bozacak güce sahip olmadığından O'nun) yaratması için hiçbir değiştirme olamaz! /**

İşte sana! (Kendisinde hiçbir eğrilik bulunmayan) **dosdoğru din ancak budur! Lâkin insanların pek çoğu** (düşüncesizlikleri yüzünden bu hakikati) **bilmezler.**

31- (Tevbe ve ihlâsla sadece) O (Allâh-u Azîmüştâ) **na yöneliciler olarak** (İslâm dinine iyice uyun)!

Siz O (Allâh-u Te'âlâ'ya isya) **ndan hakkıyla sakının, o** (farz) **namaz(lar)ı dosdoğru kılın ve** (Allâh-u Te'âlâ'nın, tüm kullarının fitratına yerleştirmiş olduğu İslâm kabiliyetini değiştiren) **o müşriklerden olmayın!**

32- O kimselerden (ilişkinizi kesin) **ki** (kendi kafalarına göre farklı tanrılar edinerek ve aynı puta tapsalar bile, değişik inanç yapılarına sahip olarak) **dinlerini tamamen parçalamışlardır ve önderler eşliğinde birleşen fırkalar**(a ayrılan kimseler) **olmuşlardır!**

Her bir fırka, (kendi doğruluğuna inanarak) **yanlarında bulunan** (din ve inanç) **la sevinicidirler.**

33- İnsanlara (hastalık ve kıtlık gibi) **bir zarar dokunduğunda,** (tevbe ve ihlâsla sadece) **Rablerine yöneliciler olarak O** (Allâh-u Azîmüştâ) **na dua ederler!**

Sonra onlara Kendisinden (sağlık ve bolluk gibi) **bir rahmet tattırdığı zaman, birdenbire içlerinden bir fırka**(, kendilerine sıhhat ve afiyet veren O) **Rablerine ortak koşuyorlar.**

34- Nihayet onlar (musibetlerden kurtuluş nimeti olarak) **kendilerine vermiş olduğumuz şeye nankörlükte bulunsunlar diye** (böyle yaparlar)!

O halde (ey müşrikler! Sahip bulunduğunuz nimetlerle kısa bir zaman daha) **iyice faydalanın** (bakalım)! **Pek yakında** (tehdit olduğunuz azapla karşılaştığınız zaman, şirk suçunuzun vahim akıbetini) **bileceksiniz!**

35- Yoksa Biz onlara güçlü bir delil indirmişiz de, O'na ortak koşmakta oldukları o şeyi(n doğruluğunu onlara) **o mu söylemektedir?**

36- Biz insanlara (sıhhat-ü afiyet, bolluk ve bereket gibi) **bir rahmet** (ve nimet) **tattırdığımız zaman** (kibir ve şımarıklığa kapılarak) **onunla sevinirler. Ama ellerinin öne sürdüğü** (günahlar gibi uğursuz) **şeyler sebebiyle kendilerine** (hastalık ve fakirlik türünden) **kötü bir şey isabet edecek olsa, onlar birdenbire** (Allâh-u Te'âlâ'nın rahmetinden) **ümit kesiyorlar.**

37- Onlar (hiç) **görmediler mi ki, gerçekten Allâh rızkı dilediği kimselere genişletir ve daraltır?**

Şüphesiz ki bu (şekilde rızkın taksiminde ve bunun bir neticesi olarak bazen câhil ve tembel insanların zengin olup, âlim ve çalışkan insanların fakir olmaları)nda, (Azîz ve Alîm olan Allâh'ın takdirine) **iman etmekte olan bir kavim için elbette pek çok ve çok büyük âyetler vardır.**

38- O halde sen (soy bakımından) **yakınlık sahibine**, (sıla-i rahim, güzel geçim ve fakirse nafaka temini gibi) **hakk(lar)ını ver! Yoksula ve** (vatanında zengin bile olsa,) **yolda** (mağdur) **kalmışa da** (zekât ve sadaka ver!) **İşte sana! Bu** (şekilde hak sahiplerine haklarını vermek), (yaptıkları hayırlarla sadece) **Allâh'ın Zât'ını**(n rızâsını) **arzulamakta olan kimseler için tam bir hayırdır. İşte sana!** (Cimrilik yapanlar değil de,) **ancak onlar** (fâniyi bırakıp, bâkiyi alarak) **felâh** (ve kurtuluş)a **kavuşanların ta kendileridirler.**

39- İnsanların mallarında artış olsun diye verdiğiniz herhangi bir faiz Allâh katında; O'nun hükmünde ve takdirinde asla bereketlenip) **artmaz!**

Ama Allah'ın Zât'ını(n rızâsını) **arzulamakta olduğunuz halde vermiş olduğunuz herhangi bir zekât** (yahut sadaka var ya); **işte sana! Ancak onlar** (gibi bağışlarda bulunanlar, sevaplarını) **kat kat artıranların ta kendileridir!**

40- Allâh'tır ancak O Zât ki, sizi yaratmıştır, sonra sizi rızıklandırmıştır, sonra da sizi öldürecektir, daha sonra sizi diriltecektir! İşte size! (Allâh'a) **ortak** (koştuğunuz put)larınız **içinden, bunlardan en ufak bir şeyi yapabilen var mıdır?** (Kendisine herhangi bir şeyin ortak olabilmesinden son derece tenzih ve) **tesbih O'na! Zaten O** (Rabbiniz), **onların ortak koşmakta oldukları şeylerden dâima pek yüce olmuştur.**

41- İnsanların (bizzat) **ellerinin kazanmış olduğu** (kötü) **şeyler**(in uğursuzluğu) **sebebiyle karada ve denizde fesat** (ve bozgunlar) **belirmiştir. Tâ ki O** (Allâh-u Te'âlâ), (kulların) **yapmış oldukları** (kötü) **şeylerin** (tümünün cezasını âhirette vermeden önce) **bir kısmını**(n vebalini dünyada) **onlara tattırsın diye!** (Böylece) **ola ki onlar** (günahlardan) **dönerler!**

İbni Abbâs (Radiyallâhu anhümâ)nın beyânına göre: yeryüzü cennet gibi yemyeşil bir haldeyken, ağaçlar sürekli meyveli, denizin suyu tatlı, aslan sığıra, kurt da kuzuya saldırmazken, Kabil'in Hâbil'i öldürmesiyle, toprak kurudu, ağaçlar dikenlendi, denizlerin suyu tuzlandı ve hayvanlar birbirine saldırmaya başladı.

Rivayete göre; karada işlenen ilk masiyet, Âdem (Aleyhisselâm)ın oğlunun, kardeşini öldürmesiyle meydana gelmiş, denizde işlenen ilk isyan ise; Umman krallarından Cülündâ isimli zorba hükümdarın, gemileri gasbetmesiyle gerçekleşmiştir. (Alûsî)

İşte kıtlıklar, toplu ölümler, yangınlar, kasırgalar, seller, depremler, denizlerin ve derelerin kirliliği, hava kirliliği ve ticâret dâhil her konuda bereketsizlikler şeklinde açığa çıkan türlü türlü düzen bozukluklarının hepsinin, insanoğlunun günahları yüzünden meydana geldiğini bu âyet-i kerime ile anlamış bulunuyoruz.

42- (Habîbim!) De ki: "Yer(yüzün)de yürüyü(p gezi)n de, önceki (kâfir) kimselerin akıbetinin nice olduğuna hemen bir bakın (ki; ıssız ocakları ve sessiz yurtları görerek, şirkin akıbetinin çok kötü olduğunun delilini gözlerinizle görün)! (Nitekim) **onların ekserisi** (Allâh'a ortak koşan) **müşrik kimselerdi."**

43- O halde sen, Allâh(-u Te'âlâ tarafın)dan büyük bir gün gelmeden önce yüzünü o dosdoğru (İslâm) **din(in)e doğrult ki, onun için hiçbir geri çevrilme** (söz konusu) **olamaz! İşte o gün** (insanlar, cennet ve cehennem giden fırkalar hâlinde) **tamamen ayrılacaklardır.**

44- Kim kâfir olursa, kâfirliği(nin vebali olarak cehennemde ebedi kalması) **onun**

aleyhinedir! Kim de (namaz, oruç, hac ve zekât gibi) **salih bir amelde bulunursa; ancak kendileri için** (kabirde ve cennette) **yatacak yerlerini hazırlamış olurlar / ancak kendileri için** (cennette konaklar) **hazırlamış olurlar!**

45- (Evet! Müminler şimdiden hazırlıklarını yapmaktadırlar,) **ta ki O** (Rableri), (iman şartlarına şüphesiz bir şekilde) **iman etmiş olanları ve** (namaz, oruç, hac, zekât gibi) **salih ameller işlemiş bulunanları** (, hak ettiklerine göre değil de,) **fazl(-ı ihsân)ından** (bolca) **mükâfatlandırın!**

Şüphesiz ki O (Allâh-u Te'âlâ). **kâfirleri sevmez**(; onların inançlarını beğenmez, buna mukabil inananları çok sevdiğinden, iki cihanda da mahrum etmez)!

46- O (kuzey ve güney rüzgârlarıyla, güneydoğudan esen sabâ) **rüzgârları**(nı, yağmuru) **müjdeleyiciler olarak salıvermesi de O'nun** (varlığının, birliğinin ve üstün kudretinin nişan ve) **âyetlerindedir.**

Tâ ki O, (ekip-biçmek, kötü kokuyu gidermek ve ağaçları sulamak gibi sayısız nimet ve) **rahmetinden bir kısmını** (rüzgârlar sebebiyle) **size tattırsın, Kendi emri**(, iradesi ve rüzgâra buyruğu) **ile gemiler** (denizde) **akıp gitsin, böylece siz** (deniz ticaretiyle) **O'nun fazlından** (rızkınızı) **arayasınız ve ola ki siz** (Allâh-u Te'âlâ'nın bunca nimetine) **şükredesiniz!**

Âyet-i kerimede geçen "Rüzgârlar" ifadesi cemi' olarak zikredildiğinden, rahmet rüzgârları olarak tefsir edilmiştir. Sabâ rüzgârının tersi olan debûr (batı) rüzgârı ise azap rüzgârı olarak bilinmektedir. Bu yüzden rüzgârlar esince Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): "Ey Allâh! Onları rüzgârlar yap, rüzgâr yapma!" diye dua ederdi. (Beyzâvî, Neseî, Âlûsî)

47- Andolsun ki elbette Biz, senden önce de kendi kavimlerine nice değerli peygamberler gönderdik de, (tüm elçiler senin gibi) **muhakkak onlara pek açık mucizeler getirdiler.**

Bunun üzerine (kimi inanıp, kimi inkâr edince) **Biz** (inananların öcünü almak için) **o** (şirk) **suç(unu) işlemiş olanlardan intikam aldık.**

Zaten inananlara yardım etmek, (dâima) üstlenmiş bulunduğumuz bir hak olmuştur.

48- Allâh'tır ancak O Zât ki; rüzgârları gönderir de, onlar hemen bir bulutu harekete geçirirler. Derken dilediği şekilde onu gök (cihetin)de (bazen tek parça hâlinde birleşik olarak) **yayar ve** (bazen) **onu parçalar hâline getirir.**

(Ey görebilen!) **İşte sen yağmuru, onun** (sıkıştırılması neticesinde oluşan deliklerin) **aralarından çıkarken görmektesin! Nihayet kullarından dilediklerin**(in memleketin)e **onu isabet ettirince, birdenbire onlar** (bolluk, bereket gelecek diye sevinçleri yüzlerine vuracak derecede) **müjdelenirler!**

49- Oysa gerçekten onlar onun (yağdırılması) **öncesinde; o üzerlerine indirilmeden evvel, elbette ümit kesmiş kimseler olmuşlardı.**

50- Artık sen, Allâh'ın (yağmur yağdırarak ihsan buyurduğu) **rahmetinin eserleri** (olan; türlü türlü ağaçlara, sebzelere, bitkilere ve diğer nimetleri)ne **bak ki; O, toprağı ölümünün ardından nasıl diriltmektedir? İşte sana! Gerçekten de Bu** (yüce şâna sahip Zât), **elbette ölüleri dirilticidir ve O,** (yoktan yaratmak ve tekrar diriltmek dâhil) **her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.**

51- Andolsun ki; Biz (yemyeşil bahçeler üzerine) **bir rüzgâr göndersek de, onu**(n bir

neticesi olarak bozulan bitkileri) **sapsarı bir halde görseler, elbette onlar onun ardından(, evvelce gördükleri bunca bolluğa karşı) nankörlükte bulunmaya başlarlar.**

52- Artık şüphesiz ki sen, o (dinlediklerinden faydalanamayan) ölümler (durumundaki kâfirler)e (hak ve hakikati) iştiremezsin, o (kalp kulakları) sağır (olan)lara da, (hele bir de) arka dönenler hâlinde kaçtıkları zaman daveti(ni) duyuramazsın!

53- (Kötü tercih yaptıkları için basîretlerini bağladığımız) o körleri, (yoldan) sapmalarından çevirip doğru yola ulaştırıcı biri de asla değilsin!

Sen ancak Bizim âyetlerimize inanmakta olan kimselere (gerçekleri) duyurabilirsin, çünkü (sadece) onlar (sürekli hakka boyun eğen ihlâslı) Müslümanlardır.

54- Ancak Allâh'tır O Zât ki; sizi yaratmaya bir zayıflık (alâmeti olan meni gibi bir su)dan başlamış, sonra o zafiyetin ardından (bedeninize ruh verdiğinde, daha sonra da ergenlik çağına ulaştığınızda) bir kuvvet yaratmış, sonra (yaşlılık çağına vardığınızda) kuvvetin ardından da farklı bir güçsüzlük ve ihtiyarlık meydana getirmiştir. (Bunların hiçbiri akılsız tabiatın işlerinden olmayıp, hepsi de sadece O'nun irâde ve kudretiyle meydana gelmektedir.) O, dilediğini yaratmaktadır. (İnsanların yaratılma aşamalarını hakkıyla bilen) Alîm de, (bunca farklı şekiller arasın da istediği sureti dilediği kuluna tahsîse gücü yeten) Kadîr de ancak O'dur.

55- O (kıyamet kopma) ân(ı) meydana geleceği gün, o (şirk günahını işlemiş olan) suçlular, (o gün karşılaşacakları dehşetin uzunluğunu görünce, dünyada ve kabirde) bir andan başka kalmadıklarına (dâir) yemin edecektir.

İşte sana! Onlar (evvelce: "Dünya hayatından başka bir yaşantı yoktur ve biz diriltilecek değiliz" derken de, doğruyu konuşmaktan) böylece döndürülüyorlardı.

56- (O zaman, meleklerden ve insanlardan) kendilerine ilim ve iman verilmiş olan o kimseler (onlara karşı hakkı haykırmak üzere): "(Sizin dediğiniz gibi kısa bir süreliğine değil,) andolsun ki; elbette muhakkak siz, Allâh'ın (Levh-i Mahfuz) kitabında (yazılı olduğu şekilde) / hükmünde (belirli olduğu gibi) / ilminde (sabit olduğu üzere) /, diriltiliş gününe kadar (dünyada da, kabirlerinizde de epey bir zaman) kaldınız. İşte bu, diriltilme günüdür velâkin siz(in kiminiz düşüncesizliğinden, kiminiz de inatçılığınan dolayı bu günün hak olduğunu) bilmemekte olmuştunuz!" demiştir.

57- İşte o gün, o zâlim olmuş kimselere özür dilemeleri fayda vermeyecektir ve (dünyada olduğu gibi, kendilerine: "Tevbe edip yola gelin de, Rabbinizin rızâsını kazanın" buyrulurak.) onlardan (Allâh-u Te'âlâ'yı) razı etme diye bir şey istenmeyecektir / ve onların memnuniyeti arzulanma(dığından, iyi bir muameleyle karşılanma)yacak(lar)dır /.

58- Andolsun ki muhakkak Biz, insanlar için işte bu Kur'ân'da(, diriltilecek kulların durumları, söyleyecekleri sözler, kendilerine söylenecekler ve özürlerinin bir şey ifade etmemesi gibi) her bir(i birer ibret örneği ve) misal (niteliği) (taşıyan ilginç ve mühim konuları) elbette açıkladık.

Andolsun ki; sen onlara (böyle önemli mevzular ihtiva eden Kur'ân'ın âyetlerinden) herhangi bir âyet getirecek olsan, o kâfir olmuş kimseler elbette ve elbette: "Siz ancak yalan yanlış şeyler ortaya atan / yalanı süsleyen / bâtıla dalan / kimselersiniz!" diyecektir.

59- İşte sana! Allâh o (tevhîd İnançının doğruluğunu) bilme (uğrunda çaba sarf etme)yen kimselerin kalpleri üzerine böylece (güçlü ve sağlam bir) mühür basar!

60- (Habîbim!) **O halde sen sabret! Şüphesiz ki Allâh'ın (sana yardım) sözü bir gerçektir.**
(Hiçbir konuda) **şüphesiz bir inanca sahip olmayan**(, dolayısıyla hiçbir meselede gerçekte yüzleşemeyip, şüpheden kurtulamayan) **o kimseler sakın seni hafifliğe**(, aceleciliğe, kararsızlığa ve telâşa) **sürüklemesin!**

(Sen kimsenin sözüne aldanmayıp doğru bildiğin yolda devam et.)

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu